

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Повсякденне життя населення України ХХ – поч. ХХІ ст.»
НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

“ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ”

Перший (бакалаврський) рівень

За спеціальністю № 032 Історія та археологія

галузі знань № 03 Гуманітарні науки

Кваліфікація Бакалавр історії та археології

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 2 від 1 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Повсякденне життя населення України ХХ – поч. ХХІ ст.»
Викладач (-і)	Єгрешій Олег Ігорович
Контактний телефон викладача	0677383657
Е-mail викладача	ludyna@ukr.net
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є :</p> <p><i>Коротко особливості, зміст</i></p> <p><i>Історія повсякденності</i> вивчає умови життя, праці та відпочинку (побуту, умов проживання, дозвілля, раціону харчування, способів лікування, соціальної адаптації тощо), свого роду, дозволяє «оживити» знання, зацікавити молодих істориків, майбутніх працівників музеїв, архівів, науковців. Ця дисципліна покликана націлити студентів на вивчення повсякденного життя українців починаючи з кінця ХІХ ст. і закінчуючи зламом ХХ і ХХІ ст. Цей період насичений бурхливими подіями подій світового масштабу (революцією 1905–1907 рр. в Російській імперії, випробуваннями Першої та Другої світових воєн, становленням та розгортанням радянського тоталітаризму ХХ ст.). Історія повсякденності спроможна по-новому поглянути на перебіг подій у зазначеному хронологічному відтинку що дозволить поглибити знання про цю епоху.</p> <p>Історія повсякденності – один із сучасних напрямів розвитку історичної науки, який сформувався в 2-й пол. ХХ ст. в процесі становлення так званої нової історії. В рамках цього напрямку ведуться дослідження умов життя, праці та відпочинку (побуту, умов проживання, раціону харчування, способів лікування, соціальної адаптації), а також факторів, що впливають на формування свідомості та норм поведінки, соціально-політичних уподобань переважної більшості населення ("пересічних людей") тієї чи іншої країни в той чи інший історичний період. Історія повсякденності є історією тих, без кого, свого роду, не могло би бути історії, але хто для істориків залишився в історії переважно "безіменним" і "мовчазним". Повсякденне життя населення України – це і є життєвий процес із його побутом, пощоденними проблемами, зустрічами й розмовами. <i>Повсякденність</i> – це життєвий світ людини, світ відчуттів, прагнень, сумнівів, споминів про минуле тощо.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Мета</i> викладання дисципліни «Повсякденне життя населення України ХХ – поч. ХХІ ст.» вбачається у тому, щоб на основі засвоєння теоретичних знань та фактологічного матеріалу формувати в студентів комплекс знань, вмінь та навичок з дисципліни задля ознайомлення в майбутньому з даною проблематикою учнів старших класів ЗОШ. <i>Завданням</i> дисципліни є ознайомлення студентів із соціальною історією України, "історією знизу", зокрема із повсякденним життям наддніпрянських і західних українців в умовах Австро-Угорської та Російської імперій кінця ХІХ ст., у ході Першої та Другої світових воєн, радянського тоталітарного режиму, періоду національної державності; метою є підготовка</p>	

висококваліфікованих фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань № 03 Гуманітарні науки, спеціальністю № 032 «Історія та археологія» у Прикарпатському національному університету імені Василя Стефаника; формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній діяльності в музеях, архівах на науковому поприщі. Накопичення знань із цієї дисципліни спроможне забезпечити і посприяти виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність працювати в команді

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому

СК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

СК 5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати (ПРН) навчання:

- ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
- ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
- ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
- ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
- ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
- ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
- ПРН 9. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
- ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
- ПРН 12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.
- ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
- ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Вибірковий
7	032 Історія та археологія	4	

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	Сем. заняття	Сам. роб.
Тема 1. Вступ до спецкурсу. Предмет і завдання дисципліни. Методологічні проблеми історії. повсякденності. Можливості застосування знань предмету в ЗОШ. Джерела з історії повсякденності Історіографічний зріз.	2		4
Тема 2. Повсякденне життя українців кін. ХІХ– поч. ХХ ст. Ієрархія світоглядних цінностей. До питання вивчення ментальності епохи в ЗОШ. Побутові умови історичної доби.	2		6

Дозвілля українців.				
Тема 3. Повсякденне життя українського населення в період Першої світової війни. Сприйняття реалій Першої світової війни влітку 1914 р. Антинімецькі настрої в Російській імперії. Продуктова криза в Україні періоду Першої світової війни Становище в сфері комунальних послуг. Побутові умови цивільного населення.			2	6
Тема 4 Повсякденне життя галицьких українців у міжвоєнний період. Можливості адаптації матеріалу лекції до шкільної програми. Формування української інтелігенції Галичини наприкінці XIX –30-х рр. XX ст. Духовна культура української інтелігенції Матеріальний побут інтелігенції Можливості адаптації теми до ЗЗСО.		2		6
Тема 5. Побут та дозвілля сільського та міського населення України (1920–1930 рр.). Радянські ідеологічні новації повсякденності Побутові умови радянського Культурологічний вимір радянського повсякдення.			2	6
Тема 6. Повсякденне життя в умовах радянської окупації Західної України у 1939–1941 роках. Можливості застосування набутих знань проблеми в ЗОШ. Вступ Червоної армії та «культурний шок». Продовольче забезпечення населення. Житлова проблема. Санітарія. Транспорт.			2	6
Тема 7. Повсякденне життя українців в період Другої світової війни. Повсякденні умови військового тилу. Репресії нацистською владою українського селянства. Воєнне повсякдення.		2	2	8
Тема 8. Матеріальне повсякдення міського населення в українському радянському соціумі епохи «застою» (1965–1985 рр.). Методика застосування набутих знань теми в загальноосвітній школі. Повсякденне життя українців 1960-х рр. Побут радянського соціуму 1970-х рр. Особливості повсякденного життя радянського українця 1980-х рр.			2	6
Тема 9. Побутові умови сільського населення 1960-х рр. Повсякденне життя українських селян 1960-х рр. Побут селян 1970-х рр. Особливості повсякденного життя радянського сільського українця 1980-х рр.		2	4	8
Тема 10. Побутові умови українців 1990–2000-х років. Особливості розкриття теми на уроках історії в школі Матеріальні умови українців Дозвілля та відпочинок у вимірі повсякденного життя		2	2	4
Тема 11. Захист реферативних робіт (індивідуальних робіт із повсякденного життя своїх предків). Вимоги додаються.			2	
Загалом		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Робота на парах – 40 б. Оцінка за індивідуальну роботу – 10 б. Зайкова робота (Тестування) – 50 б. Поточний контроль з дисципліни «Повсякденне життя населення України XX – поч. XXI ст.» відбувається шляхом перевірки засвоєння			

	<p>студентами знань та умінь в ході семінарських занять, підготовки індивідуальної роботи (реферату) та контролю самостійного опрацьованої додаткової літератури. Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), при потребі коротких письмових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 40 балів. Відповідна форма активності студентів оцінюється за п'ятибальною системою.</p> <p>Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт (реферативних робіт із повсякденного життя своїх предків). Індивідуальна робота оцінюється максимально у 10 балів. Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни.</p> <p>Семестровий контроль відбувається формі заліку і передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за семестровий контроль знань і залік у формі тестування. За тестування виставляється максимум 50 балів. Тобто усього студент може набрати 100 б.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p><i>Зазначити: вид роботи (залікова ; письмова).</i></p> <p><i>Терміни написання (для денної – реферат здається на останньому занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії). Реферати надсилаються у електронному варіанті.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Вимоги</i></p> <p style="text-align: center;"><i>до написання рефератів із історії повсякденності своїх предків (малих батьківщин)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кількість сторінок – від 12 аркушів. 2. Нумерація сторінок починається з третьої, де розпочинається виклад першого розділу. 3. Перша сторінка – <i>тительна</i>. 4. На другій сторінці вміщується <i>зміст</i> реферату. 5. <i>Основна частина</i> – мінімум 8 сторінок (два пропорційних розділи (у розрахунку – 2/3 <i>тексту основної частини</i> реферату (орієнтовно 4 сторінки) – аналітика опитування респондентів; інших 4 сторінки <i>тексту основної частини</i> реферату – матеріал присвячений відомим жителям села (персоналітиці повсякдення). <p>Структурно реферат повинен ділитися на 5 (п'ять) одиниць: власне змісту реферату; вступної частини (вступу); двох пропорційних розділів, висновків, списку використаної літератури.</p> <p><i>Вступ</i> – дуже важлива складова одиниця реферату, оскільки показує самостійність авторського підходу до роботи. У вступній частині реферату найголовніше вдало сформулювати актуальність теми, розкрити власне бачення автором важливості проблеми. Зазвичай <i>вступ</i> при написанні реферату не повинен перевищувати однієї</p>

сторінки.

При розкритті розділів не варто надмірно деталізувати, акцентувати на другорядних питаннях, подавати інформацію (дати, події), яка побіжно, опосередковано розкриває тему. З іншого боку, при написанні реферату не варто дуже захоплюватися аналізом “фактажу”. Короткі підсумкові узагальнення по розділах слід зробити хіба що наприкінці цих розділів, виділивши для цього один абзац. Розкриваючи розділи, належить пам’ятати, що найголовніше завдання, що стоїть перед автором – максимально широко, але водночас лаконічно висвітлити тему реферату. Наприкінці розділів вартує зробити короткий самостійний висновок (декілька речень). При розкритті розділів іноді (якщо є більш як 10 позицій літератури) роблять поклики на відповідні прочитані книги. Поклики подають у квадратних дужках, де зазначають також сторінки книги, звідки запозичується інформація.

Реферат повинен також містити завершальну частину – *висновки*. У них автору належить підвести підсумки реферату. Спробувати, свого роду, дати відповідь на питання – що слідє з пропонованого фактичного матеріалу? Найважливіше аби висновки мали самостійний характер. Як правило, у рефераті висновкова частина не повинна перевищувати одну сторінку.

Завершальна частина – список використаної літератури. Узагалі мінімальна кількість позицій літератури для реферату – 5 *позицій*. Літературні позиції повинні бути побудовані за алфавітним принципом.

Взірець змісту:

Вступ.....	3
Розділ I Повсякденне життя жителів села Кричка 1960-х рр. (за польовими дослідженнями автора).....	4
Розділ II. Відомі жителі с. Крички	9
Висновки.....	12
Список використаної літератури.....	13

Взірець списку використаної літератури:

1. Колястрок О. А. [Предмет історії повсякденності: історіографічний огляд його становлення у зарубіжній та вітчизняній історичній науці](#). Український історичний журнал. 2007. № 1. С. 174–184.
2. Матеріали польових досліджень. Опитування провів (провела) 12 березня 2023 р. Кушнір Андріана.
3. Удод О. Медійна історія та професійна репутація історика. URL. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/182340/10-Udod.pdf?sequence=1>
4. Удод О. Історія повсякденності як провідний напрям української історіографії. Краєзнавство. 2010. № 3. С. 6–9. URL.

	<p>http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/32065/02-Udod.pdf?sequence=1</p> <p>5.Коляструк. О. Історія повсякденності як об'єкт історичного дослідження: історіографічний і методологічний аспекти. Х.: Видавництво «Курсор». 2008. 122 с.</p>
Семінарські заняття	<p>Критерії поточного оцінювання: Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; - «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; - «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; - «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен отримати максимум 26 б. (за семінарські заняття і написання реферату)
Підсумковий контроль	<p><i>Форма контролю (залік);</i></p> <p><i>Форма задачі (письмова);</i></p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: У разі виконання письмових завдань здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять: Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.).

8. Рекомендована література

1. Андросович.О. Вплив глобалізації на повсякдення жінки в мусульманському світі. «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав- Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 212–214.

2. Аскерова Л. Релігія у повсякденному житті Чернігова ХІХ – на початку ХХ ст. *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць*. 2003. № 8. С.121– 123.

3. Бенч Н. Повсякденне життя мешканців Львова у роки Першої світової війни (1914–1917 рр.)// Гуманітарні та соціальні науки : матеріали ІІІ Міжнародної конференції молодих вчених НСС-2011, 24–26 листопада 2011 року, Львів, Україна / Національний університет "Львівська політехніка". – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 94–97. – (3-й Міжнародний молодіжний фестиваль науки "Litteris et Artibus"). Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/19288>.

4. Богдан А. Військовополонені в роки Першої світової війни <http://hbmk.org.ua/images/news/131114/>.

5. Борисенко М. Побутова техніка та домашнє начиння в господарстві міських мешканців України в 20–30-х роках ХХ ст. *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць*. 2003. № 8. С.137–139.

6. Булгакова А. Залучення жінок до сільського господарства в кінці 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. як суттєва зміна у повсякденні селянського населення України. *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць*. 2003. № 8. С.140–141.

7. Булгакова О. Повсякденне життя наукової інтелігенції доби «відлиги» // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький,

- 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С.189–190.
8. Вільшанська О. Мода у повсякденному житті міського населення України кінця XIX – початку XX ст. Режим доступу :<http://vuzlib.com/content/view/1791/52>.
9. Ганусин О. Формування української інтелігенції Галичини в другій половині XIX – на початку XX ст.: соціальне походження та родинне виховання. Режим доступу : [nbuv.gov.ua › j-pdf › NZTNPU_ist_2017_2\(1\)_10](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/NZTNPU_ist_2017_2(1)_10)
10. Гедз В. Музеї Києва під час нацистської окупації // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С.153–155.
11. Головка.В. Повсякденність та історичний час в контексті української історії 1930-х років: постановка проблеми. // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 54–56.
12. Гончаренко О. Повсякденне життя українського населення крізь призму документів судочинства органів цивільної адміністрації Райхскомісаріату «Україна» (1941–1944 рр.) // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 151–152.
13. Гордіна. Н. Вплив політики гласності на формування настроїв населення УРСР (1986–1991): окремі аспекти // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 204–205.
14. Грідіна І. М. Вплив нацистської пропаганди на духовне життя населення України (технології, механізми та ефективність). Укр. іст. журн. 2009. № 3. С. 123–132.
15. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX – XX ст. К., 1996.
16. Єфіменко. Г. Особливості дослідження повсякдення міжвоєнного періоду // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С.56–58.
17. Захарченко М. Житлово-побутові умови українського селянства у 20-ті роки XX ст. У статті розглядаються питання житлово- побутових умов українського селянства в 20-ті роки XX ст. Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/history/2006/48-35-6.pdf>.
18. Зінчук М. Історія повсякденності як новий напрям гуманітарних досліджень// «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 48–51.
19. Ісайкіна.О. Побут міського населення України в повоєнний період (1945–1955 рр.) // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С.181–183.
20. Калакура Я.С. Українська культура: цивілізаційний вимір. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН

України, 2015. 496 с.

21. Капась І. Умови життя та побут радянських партизанів на території Наддніпрянської України у роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав- Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С.156–157.
22. Коляструк О., Коляструк О. Проблематика історії повсякденності в сучасній українській історіографії // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав- Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 23–33.
23. Коцур В., Тарапон О. Харчування сільського населення України у 20–30-х рр. ХХ ст. // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць. 2003. № 8. С.145– 147;
24. Кравченко П.М. Соціально-побутові умови на індустріальних новобудовах України (20-ті – 30-ті рр. ХХ ст.). – Вінниця: Вінницький держ. пед. ін-ут. Кафедра всесвітньої історії, 1997. 36 с. Іорданова Ю. Повсякденне життя української наукової інтелігенції на початку ХХ ст. та в 1920–1930-х рр.: аналіз епістолярної спадщини науковців.
25. Крупина.В. Професійна діяльність партійної верхівки УРСР у повсякденному вимірі (друга половина 1940-х – середина 1950-х рр.). // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С.185–186.
26. Купченко В., Серга Ж. Київ у Першій світовій війні (за документами Державного архіву міста Києва). Режим доступу :https://archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_4_5_2014/02.pdf.
27. Кухарева Н. Репатріація оstarбайтерів: умови повернення додому // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав- Хмельницький, 2010. С.161–162.
28. Лаас Н. Матеріальне повсякдення населення в українському радянському соціумі епохи «застою» (1965–1985 рр.) Режим доступу. <http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/85695/13-Laas.pdf?sequence=1>
29. Лахач Т. Історія шлюбно-сімейних відносин у радянській Україні 1920-х років в умовах повсякденності // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав- Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 131–133.
30. Лахно В. Повсякденні духовні практики українських примусових робітників Третього Рейху у спогадах колишніх оstarбайтерів. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5281/1/Lahno8.pdf>.
31. Лобода М.К. Політика і практика праце використання вокупованій Україні (1941-1944 рр.) // Укр. іст. журн. 2010. № 3. С.64–75.
32. Лукашевич О. До питання повсякденного життя сільського жіноцтва у 1930-х рр. // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць. 2003. № 8. С.142–144.
33. Лук'янець О. Система харчування міського населення Української РСР у 1951–1955 рр. // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукраїнської наукової конференції. Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. –

Переяслав-Хмельницький, 2010. С.184–185.

34. Молчанов В. Життєвий рівень правоохоронців та освітян м. Києва у другій половині XIX ст. // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С.111–113.

35. Нагайко Т. Історія повсякденності: погляд на проблему // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 43–47.

36. Онутчак О. Друга світова війна в історичній пам'яті радянського суспільства: ретроспективний аналіз. Режим доступу : <http://esnuir.eunu.edu.ua/bitstream/123456789/9002/1/onutchak.pdf>

37. Пасіцька О. Умови праці львівських робітників та їх праворегулювання у 1920–1930-х рр. режим доступу : http://ddpu.drohobych.net/history_journal/arhiv/32_2013/5.pdf.

38. Пастушенко Т. Паспортний режим у повоєнному Києві: випадок репатріанта // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С.163–166.

39. Потапенко Я. Перспективи розвитку історії повсякденності через призму дискурсу постмодерну // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С 52–53.

40. Прохоренко О. Характерні риси та особливості повсякденного життя науково-педагогічної інтелігенції 40-х – 50-х рр. XX ст. . // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С.187–188.

41. Радченко О. Повсякденне життя радянських людей в УРСР у 60- 80-х рр. XX ст. очима іноземних туристів <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-2464-02-3/73.pdf>.

42. Рибак І. Соціально-побутова структура українського села. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. 304 с.

43. Розовик Д. Вплив кооперації на повсякденне життя сільського населення (на матеріалах кооперативного руху Переяславщини у 1920-х рр.) // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 129–131

44. Саєвич Й.Й. Військовополонені в таборах Австро-Угорщини і Німеччини: фінансово-господарська діяльність і побут // Збірник навчально-матеріальних матеріалів і наукових статей. – Вип. 5. – Луцьк, 2005. С. 27–35.

45. Саєвич Й.Й. Військовополонені українці в таборах Австро- Угорщини і Німеччини в період Першої світової війни: вишкіл та організація побуту : автореф. Дис. ... канд. іст. наук: спец. 20.02.22.

46. Сіропол В. Питання повсякденності як аспект вивчення діяльності санітарно-медичної служби радянської армії в роки Великої Вітчизняної війни // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-

Хмельницький, 2010. С.158–160.

47. Склокіна І. Радянська пам'ять про Другу світову війну: секулярний культ чи практичний сенс? // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. – Переяслав-Хмельницький, 2010. С.92–95.

48. Стичинський І. Вивчення побуту та повсякдення вояків в часи Першої світової війни у фронтових умовах (на прикладі Австро- угорської та російської армій). Режим доступу : [file:///C:/Users/Galya/Downloads/VKNU_Ist_2014_3_13%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Galya/Downloads/VKNU_Ist_2014_3_13%20(2).pdf).

49. Стяжкіна О. Гендерні виміри радянської повсякденності 1960 –середини 1980-х років. Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/32063/30-Styazhkina.pdf?sequence=1>

50. Тарапон О. Львівська газета «Діло» як джерело вивчення історії повсякденності населення УСРР в умовах розгортання масового терору (1929–1930 рр.). Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/294>.

51. Удод О.А. Житло у повсякденному житті українського селянина//Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць. 2003. № 8. С.311–321.

52. Удод О. Історія повсякденності: питання історіографії // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С.19–22.

53. Усенко Н. Дозвілля та відпочинок у вимірі повсякденного життя сільської трудящої молоді: зміни 1990–2000-х років. Режим доступу <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/223.pdf>.

54. Чебан. О. Особливості пострадянського побуту в житловому просторі одеситів. // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / [Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю.]. Переяслав-Хмельницький, 2010. С. 208–209.

Викладач

Єгрешій О.І.
Кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії України і методики викладання історії